

Pep Gómez - Centre d'Estudis Locals d'Alaior

El Prat **salva** la platja de Son Bou

L'opció pel turisme i el valor d'una zona com Son Bou obliguen a fer polítiques en conseqüència, eficients, que, en turisme, duguin al poble d'Alaior a tenir unes instal·lacions de primer ordre. Les paraules no basten.

No es pretén emprar aquest espai per incidir en els mals de Cala en Porter. La cala és una cirereta enverinada, preciosa, però se l'ha feta malbé i té una solució complicada. Però avui no toca parlar de Cala en Porter, ni de les seves tristament famoses aigües verdes.

Per sortir per a la imatge del poble, el consistori sempre havia tingut a la màniga la bondat de Son Bou, la joia de la corona: un arenal ampli, d'aigües transparents, agradable per al banyista i per al turista més exigent. Una platja oberta, amb una tassa de renovació de l'aigua excepcional, amb uns equipaments que (llevat dels monstres de l'entrada, que l'Ajuntament s'ha entestat en què malmetin encara més un paisatge únic) ajuden que hi trobem un turisme que podríem considerar de qualitat mitjana. A més, el bany reparador i passejar per l'arenal de Son Bou sempre han estat un dels passatemps preferits dels alaiorencs. A més, Son Bou té bandera blava. I ja se sap: si tens bandera blava formes part de l'elit.

Enguany, però, sembla que Son Bou s'ha volgut rebel·lar. A banda de les cada vegada més evidents mancances de places de pàrquing en tota la urbanització (a *S'Ull de Sol* ja hem parlat d'aquest problema amb el pàrquing pseudolegal), els ha explotat a les mans un dels atractius familiars més admirats: la bassa que desguassa al mar, el conegut com a "malfraig", amb la seva colònia d'aus aquàtiques (moltes no salvatges), que fan les delícies dels fillets, dels al·lots i de més d'un visitant adult. Aquesta bassa, tot el prat de Son Bou, és una joia ecològica de primer or-

Prat desbordat aquest juliol per l'entrada de l'efluent de Son Boter

dre, la segona zona humida en grandària de l'illa, darrere de s'Albufera des Grau. Per les seves característiques, el prat té un equilibri fràgil. No perquè l'haguem vist tota la vida vol dir que sigui immune a qualsevol alteració (el pàrquing, per exemple, és una porció de prat dessecada per residus de construcció). De fet, tots els ecosistemes que depenen de l'aigua són molt fràgils (feis memòria, per exemple, de Doñana i els seus problemes amb l'extracció il·legal d'aigua). Va costar molt mantenir el prat viu els anys del boom constructiu, molta lluita, però ho vam aconseguir. Sobrevisc envoltat de construccions, però valent i eixerit. I estic segur que cap alaiorenc no hi vol renunciar.

Però, com funciona el prat? Com manté el seu equilibri? El prat depèn de les aportacions d'aigua dolça dels efluentes i de l'equilibri amb les entrades d'aigua de mar. Les aigües que omplen el prat, que humitegen el terreny perquè hi cresqui el canyís, el jonc i la resta de vegetació, i que originen les basses, provenen d'efluents subterranis que, abans

de la baixada dels aqüífers per la sobreexplotació, eren capaços de mantenir-lo actiu tot l'any. Per açò, així com pel règim anual de pluges i per la vida que s'hi desenvolupa –animal i vegetal–, les aigües superficials del prat solen mantenir un nivell d'eutrofització acceptable que permet el desenvolupament de la biodiversitat que l'habita (mirau les dades de la bassa el juliol). Des de fa uns anys, bastants, el prat rep l'aportació d'aigües “netes” de la depuradora des Migjorn Gran, via torrent de Son Boter (el canal aboca al penyal del barranc i segueix pel torrent, aportant uns valors de contaminació realment preocupants –veure quadre adjunt –), i de les depuradores de Sant Jaume i Torre-solí, tots dos equipaments vells i que, ni que sigui per la seva antiguitat, presenten deficiències de funcionament (basta veure la notícia del *Diari Menorca* del dia 04/07/23, per molt que, tot seguit, des de l'Ajuntament asseguressin que tot funciona perfectament). Aquestes aigües depurades, com totes les tractades en aquesta casta d'instal·lacions (fins i tot en les que funcionen correctament), aporten un nivell d'eutrofització superior a les aigües naturals (comparau, per exemple, els resultats de Sa Cova de s'Aigua). Malgrat tot, amb tota seguretat si deixéssim funcionar el prat de forma autònoma, i si les aigües que s'hi aboquen no són directament fecals (el que amb tota seguretat ha succeït enguany), el sistema seria capaç d'absorbir aquet excés de matèria orgànica nitrogenada. La vegetació d'aquests ambients aquàtics està especialitzada en la fixació de nitrogen i, per tant, en la depuració de les aigües (són la base dels “filtres verds”, un model de depuració d'aigua totalment sostenible i molt recomanable, i el prat de Son Bou és un filtre verd enorme). Perquè açò succeeixi fa falta que la vegetació cresquí lliurement, que desenvolupi un sistema radicular suficient per atrapar l'excés de matèries nitrogenades que s'hi aboquen. Es necessita també que la fauna que hi viu, i que hi cria, des d'aus a invertebrats, realitzi la seva tasca de redistribució i recirculació de materials; en definitiva, que es completi el cycle de la vida a l'ecosistema aquàtic. Perquè el prat segueixi funcionant, és necessari un equilibri que, per desgràcia, és fràgil. I podem afirmar que, com tot a la natura, el prat funciona millor sense la intervenció humana.

Vehicles fonamentals per mantenir aquest equilibri són, per una banda, l'aigua dels efluent (naturals i “humans”) i, per una altra, la taxa de renovació per la gola, l'obertura natural que crea l'aigua sobrer i que ajusta la salinitat de les aigües del prat. Aquest aiguabarreig afavoreix la vida de moltes espècies, no només de les aus (les més evidents), sinó també de peixos, invertebrats, rèptils i amfibis, així com d'una flora molt específica i especia-

		Nitrats mg/l	Eschechia coli ufc/100ml	Enterococs intestinals ufc/100ml
Aigua mar platja	Data			
	31/07/2019	2,4	220	0
	26/06/2023	No parametrizat	No detectat	3
Dades oficials ministeri	13/06/2023	No parametrizat	10	10
	30/05/2023	No parametrizat	10	10
	25/04/2023	No parametrizat	10	10
	27/09/2022	No parametrizat	85	10
	23/08/2022	No parametrizat	10	10
Aigua Bassa	Data			
	26/06/2023	No parametrizat	300	18.000
	10/07/2023	<2	300	130
	11/07/2023	0,89	200	180
Aigua Torrent Son Boter	10/07/2023	43,4	300	960
Aigua Cova de s'Aigua	10/07/2023	49	0	92

INFORME DE ENSAYO Página 1 de 1

Referencia: 2023.1990 **Cliente:** MARSAVE MALLORCA S.L

Tipo de muestra: AGUA CONTINENTAL **Análisis:** CONTROL MICROBIOLÓGICO

Descripción de la muestra: PRAT DE SON BOU. ÀREA DE LA PLAYA (0,5L 1E)

Recogida de muestra: Técnico del laboratorio Cliente

Fecha recogida: 26-06-2023 **Hora recogida:** 06:35 **Fecha recepción:** 26-06-2023

Inicio análisis: 26-06-2023

RESULTADO	
Enterococos intestinales (UFC / 100 ml) FE: T.999-1.2.011-MG-10 (cepas: 061,170)	18.000
Escherichia coli (UFC / 100 ml) FE: T.999-1.2.011-MG-10 (cepas: 061,170)	300

MUESTREO** Y CONSERVACION DE LAS MUESTRAS: ISO 19458 y ISO 5667.

Mahón, Wednesday, 28 de June de 2023

Responsable de laboratorio

Anàlisi del Prat de Son Bou realitzada a finals de juny amb 18.000 UPC/100 ml d'enterococs

litzada, tant superior com microscòpica (algues). Si no es produeix aquest aiguabarreig, l'alliberament de les aigües contingudes, la quantitat de nutrients no deixa de créixer i, per efecte de la calor, la bassa s'omple d'algues verdes i marronoses que, en reblir-se de bombolles d'oxigen, surten i aporten un aspecte de brutícia i deixadesa que no és el que qualsevol turista (ni cap alaiorenc) espera trobar en una platja que es ven com una de les més netes de l'illa. Com és natural, a la zona on s'ajunten les dues aigües, les eutrofitzades del prat i les netes de la mar, es pot produir, segons les condicions, una terbolesa que recorda a les aigües verdes de Cala en Porter.

Històricament, les autoritats locals havien tancat artificialment la gola a l'estiu (s'obria a la nit i es tancava al matí). L'equilibri, més o menys, es mantenia. Ara, però, com

que el turisme és el “més important”, se'ls va acudir tancar la gola de forma continuada, perquè no arribés aigua “bruta” del prat al mar. Però alerta!, la natura dicta les seves pròpies lleis, i si li barres el pas per una banda, ella empeny cap una altra. I açò és el que ha succeït. Quan es va tancar la gola per facilitar el pas del banyistes sense haver-se de banyar els peus en una aigua no clara (clarament contaminada per fecals, com ho demostren els 18.000 ufc/ml d'enterococs de la mostra del 26/06/23), es va aconseguir que la ràtio de renovació baixés en picat, que l'eutrofització del prat cresqués de forma exponencial, i que gràcies a la continua aportació d'aigua pels efluentes “antròpics”, la bassa s'expandís fins a ocupar espais destinats a equipaments turístics: els para-sols de palla i la torre del salvavides.

Teníem un problema, però si ningú deia res, tranquils. Si no se'n ralla, no existeix. Per sort, un vesí ho va denunciar, una persona farta de patir aquest desgavell, fart que els gestors municipals no li fessin cas. I als gestors, davant la magnitud del desastre, no se'ls va ocórrer res més que obrir, a les braves, la barra d'arena que prèviament havien tancat. I què van aconseguir? Idò, justament l'efecte contrari al desitjat: les aigües de la mar es van tenyir de color verd-marronós fins a un tros enfora (vist personalment). La gent va haver de creuar la gola amb unes cares d'oi que no eren del tot normals i es van haver de sentir comentaris com “mai no havia vist una platja tan bruta” (sentit en primera persona). Difícilment es podria haver fet pitjor. Açò sí, gràcies a la naturalesa de

Tub de l'abocament de la depuradora des Migjorn Gran a Son Boter al qual aporta molts nitrats i enterococs.

Cova de s'Aigua. L'anàlisi de l'aigua no detecta una alteració important d'enterococs o E. coli, però sí prou nitrats

Son Bou, prest les aigües es van “netejar”.

Direu, criticar és molt fàcil. I és cert. Actuar, gestionar, és més complicat. I per açò, els que gestionen han de saber què fan. No s'han de deixar endur pel primer impuls, ni per aspectes estrictament turístics i estètics. Sobretot en un espai ecològicament tan fràgil com el prat de Son Bou. Si el deixam fer, el prat s'autoregularà de forma tranquil·la, al seu ritme. Ho ha fet sempre i, si no el molestam, ho seguirà fent. Nosaltres, però, tenim l'obligació d'ajudar-lo, d'assegurar la qualitat màxima de les aigües que hi abocam, d'assegurar que les depuradores funcionen al cent per cent, sense obertures descontrolades ni mals funcionaments. Si feim açò, veurem que quan la gola s'ha de tancar, es tanca; quan s'ha d'obrir, s'obre; però ho farà ella mateixa, sense excavadores de matinada. No és bo jugar a ser reguladors de la natura.

S'ha comprovat que la qualitat de les aigües de bany de Son Bou sol ser molt bona (així ho demostren les analítiques). Ja ho hem dit: Son Bou és una platja oberta, on el nivell de renovació de les aigües és extremadament alt. Llavors, no es donen les condicions perquè es produeixin de forma natural unes aigües verdes com les de Cala en Porter. De forma natural, he dit. Però si els nostres gestors municipals segueixen modificant l'equilibri natural de l'ecosistema, és evident que pot succeir qualsevol desastre.

De moment, sense que poguem fer gaire més, estarem alerta per denunciar qualsevol pràctica, qualsevol actuació, que no considerem correcta. El prat de Son Bou i Alaior s'ho valen.

**Gloriós
Sant Llorenç**

Coinga

NATURALMENT
coinga.com